

STICHTING STADSSHERSTEL HOORN

Aan het college van burgemeester en
wethouders van Hoorn,
Aan de gemeenteraad van Hoorn
Nieuwe Steen 1,
Hoorn.

Hoorn, 10 juni 2021.

Geacht college, geachte gemeenteraad,

Onze stichtingen hebben de discussie over de plannen voor het Westfries Museum met meer dan normale belangstelling gevolgd. Daar zijn verschillende redenen voor die in het vervolg van deze brief duidelijk zullen worden. We willen u en het Westfries Museum complimenteren met het projectplan voor de vernieuwing van het Westfries Museum en de duidelijke en heldere presentatie daarvan. Het getuigt van moed om in deze tijd de mogelijkheden voor dergelijke ambitieuze plannen te onderzoeken. We onderschrijven nadrukkelijk de wenselijkheid van de plannen en zouden het toejuichen als de plannen werkelijkheid kunnen worden.

Stichting Stadsherstel bezit aan het Achterom, schuin tegenover de panden en tuin van het Westfries Museum, als onderdeel van het uit ca. 1775 stammende Jozefhuis, de regentenkamers die in 1986/87 door Stadsherstel zijn gerestaureerd. De roerende zaken uit de regentenkamers zijn toen aan het Westfries Museum geschonken en het museum heeft enkele jaren gebruik gemaakt van de kamers. Nu worden de kamers verhuurd aan de Kaap Hoorn Vaarders. Zowel Stadsherstel als de Kaap Hoorn Vaarders hebben de afgelopen jaren op onregelmatige momenten contact gehad met het Museum, onder andere omdat er sprake is van verwantschap tussen de drie organisaties.

Verwantschap tussen Westfries Museum, Kaap Hoorn Vaarders en Stadsherstel

Het Westfries Museum

Het museum beschikt over een uitgebreide collectie roerende zaken: schilderijen, zilveren sieraden en gebruiksvoorwerpen, schutterstukken en VOC-voorwerpen die de cultuurgeschiedenis van Hoorn en de regio West-Friesland vertellen, met de nadruk op de periode tussen 1500 en 1800. De collectie belicht vele facetten van deze bijzondere periode, waaronder de geschiedenis van de VOC. Zij vertelt het verhaal van de meest dynamische periode uit de Nederlandse geschiedenis waarbij het accent ligt op de periode tussen 1500 en 1800.

Stichting Nederlandse Kaap Hoorn-Vaarders

De Stichting Nederlands Kaap Hoorn-Vaarders bezit een uitgebreide collectie documenten, kaarten en scheepsmodellen over met name de maritieme geschiedenis van Hoorn en Nederland uit de periode tussen 1500 en 1900. Deze collectie is voor een groot deel aanwezig in de Regentenkamers van het Jozefhuis. Tijdens het toeristenseizoen worden de kamers opengesteld voor het publiek zodat die daarvan kennis kan nemen.

Belangrijk onderdeel van de collectie heeft betrekking op de verkenningreis van Le Maire en Schouten naar het onbekende Zuidland, een in die tijd verondersteld land op het zuidelijk halfrond. Hiervoor werd in 1614 Octrooi verleend door de Staten-Generaal, het exclusieve recht voor het bevaren van de route. Ook kregen ze een aanbevelingsbrief van Prins Maurits. Van de Admiraliteit (de voorloper van de Marine) van Westfriesland en het Noorderkwartier werden twee oorlogsschepen gekocht. Schippers en bemanningsleden waren allen afkomstig uit Hoorn en enkele nabij gelegen dorpen. In 1615 vertrok men uit de haven van Hoorn en tijdens de lange en gevaarlijke reis in onbekend gebied werd Java bereikt. Bij passage van Zuid-Amerika werd een nieuwe zeestraat en een kaap ontdekt. Deze kaap kreeg in 1616 uit eerbetoon voor Hoorn de naam Kaap Hoorn. Deze naam wordt nog steeds wereldwijd gebruikt. Historisch kaartmateriaal, alsmede het originele journaal zijn in de Kamer aanwezig. Deze unieke ontdekkingsreis is onderdeel van de zeer lange maritieme historie van Hoorn en is te beschouwen als nationaal maritiem erfgoed.

Stichting Stadsherstel Hoorn

Stadsherstel heeft in haar vijftigjarige bestaan 50 projecten gerealiseerd, waarbij sprake was van restauratie, renovatie en herbestemming van panden uit dezelfde periode waarvan "de spullen" in het Museum zijn verzameld of van panden waar de bemanning van de schepen woonden die op ontdekkingsreis gingen. Daarmee heeft ze een belangrijke bijdrage geleverd aan het in stand houden van het historische stadsgezicht van Hoorn, waarmee tegelijkertijd de identiteit van Hoorn behouden bleef.

Zoals Stadsherstel zich heeft ingespannen om de gebouwde omgeving in oude luister te herstellen, een toekomst te geven en voor het nageslacht te bewaren, zo hebben de Kaap Hoorn Vaarders zich ingespannen de maritieme geschiedenis van Hoorn en Nederland in documenten vast te leggen en te ontsluiten en vertelt het Westfries Museum de cultuurgeschiedenis van Hoorn met behulp van de vele duizenden objecten die het in bezit heeft op een eigentijdse en toegankelijke manier. De plannen die het museum daarvoor heeft ontwikkeld, worden door Stadsherstel en de Kaap Hoorn Vaarders van harte ondersteund, niet alleen in woorden, maar ook met daden.

Concrete steun voor het museum

De Kaap Hoorn Vaarders hebben te maken met het ouder worden van hun bestuur, zelfs het wegvallen van bestuursleden waarvoor geen vervanging is. Ze willen de maritieme kerncollectie die betrekking heeft op Hoorn en Westfriesland graag aan het museum overdragen zodat het museum in staat is dat deel van het verhaal dat ze wil vertellen, met bijzonder en zeer toepasselijk materiaal te ondersteunen. Door opname in het Westfries Museum zal het ongetwijfeld meer aandacht van bezoekers en onderzoekers krijgen. De Kaap Hoorn Vaarders zijn in staat en bereid een vergoeding te betalen voor het beheer van hun collectie van ca. € 4.000,- per jaar, ook in de toekomst. Voor het deel van de collectie dat niet bij het Westfries Museum past, heeft het Scheepvaart Museum in Amsterdam grote belangstelling.

Stichting Stadsherstel bestaat in 2022 vijftig jaar. Ter gelegenheid daarvan wil ze een financiële bijdrage leveren aan de plannen van het museum van ca. € 50.000,--. Daarbij wil ze zo concreet mogelijk, maar ook symbolisch te werk gaan. Tussen de tuin van het museum en het Achterom bevindt zich een oude muur, ongeveer 15 meter lang, wat een restant is van een paviljoen dat daar heeft gestaan. In die muur bevinden zich drie ogenschijnlijk dichtgemetselde ramen. Waarschijnlijk zijn het nooit ramen geweest, maar zogenaamde blindnissen. Stadsherstel wil die muur graag herstellen, maar tegelijkertijd op de plaats van de blindnissen openingen maken zodat vanaf het Achterom een blik op de museum-tuin kan worden geworpen, waarbij tegelijkertijd het museum zichtbaar wordt.

Het zou de belangstelling van passanten kunnen wekken zodat men op zoek gaat naar de entree van het museum... Het zal ook het aanzicht van het Achterom op die plek verder verbeteren, in aansluiting op de recente openstelling van de tuin van "Ysbrantsz Boutique Hotel" vanaf het Achterom. Vanuit de museumtuin kan de muur worden gebruikt voor het aanbrengen van toepasselijke stukken uit de collectie, zoals gevelstenen. Uiteraard dienen de stabiliteit van de muur en de veiligheid van het museum te worden gewaarborgd. Als Stadsherstel de kosten hiervoor voor haar rekening neemt, kunnen die uit de begroting van het museum worden geschrapt. Met dit onderdeel wordt aan een wens van de gemeenteraad tegemoet gekomen.

Stadsherstel wil het museum ook de gelegenheid bieden om de regentenkamers in haar verhaal over de cultuurgeschiedenis op te nemen. De regentenkamers, onderdeel van het "rooms katholieke weesen oude liedenhuis" zijn een kleine 250 jaar oud maar in nagenoeg authentieke staat. Ze laten iets zien van de ouderenzorg aan het eind van de 18^e eeuw. Zo vlak bij het museum zou het museumpubliek daar een kijkje kunnen nemen. Kunnen het "wonderkamers" worden als ze weer worden aangekleed met de roerende zaken van de regenten die ooit zijn geschonken? Uiteraard behoeft zo'n idee uitwerking en we begrijpen dat er praktische problemen zijn, maar willen u toch de mogelijkheid voorleggen en we willen er graag aan meewerken.

Europese waardering

Hoorn mag trots zijn op haar organisaties die actief zijn op het terrein van ons erfgoed, getuige ook de Europese waardering hiervoor. Elk jaar worden door de Europese Commissie de Europa Nostra Conservation Awards uitgereikt, de prijs van de Europese Unie voor cultureel erfgoed. De prijs wordt toegekend aan instellingen of organisaties die zich hebben onderscheiden op het gebied van behoud, onderzoek en bewustwording van cultureel erfgoed. Hieraan doen alle 27 EU-landen mee. Deze prestigieuze Europese erfgoed onderscheiding is in 2008 aan Stadsherstel uitgereikt als bijzonder toegewijde vrijwilligers organisatie. De Hoornse stichting wordt geroemd als *"een zeer succesvol voorbeeld van de betrokkenheid van maatschappelijke organisaties bij de bescherming van historische stadscentra in Europa, waarin het belang van vrijwilligers duidelijk naar voren komt"*.

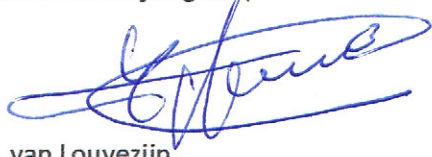
Het Westfries Museum heeft een Europa Nostra Award in 2014 in de wacht gesleept. Het museum krijgt deze prestigieuze Europese prijs voor het project *"de zaak Coen"*. Daarmee speelde het museum in 2012 in op de heftige discussie die ontstond rond het standbeeld van Jan Pieterszoon Coen in Hoorn. Uit het juryrapport: *"De jury is onder de indruk van de bredere Europese betekenis van dit zeer goed uitgevoerde, gelaagde en creatieve project, dat een excellent voorbeeld is voor de wijze waarop Europa's complexe en ook vaak pijnlijke geschiedenis en erfgoed op een open en eerlijke manier en zonder te grote versimpeling of partijdigheid aan de orde kan worden gesteld."* Een museum dat zoveel

eer verwerft, verdient het dat het de gelegenheid krijgt haar ambities, uitgewerkt in het projectplan, waar te maken.

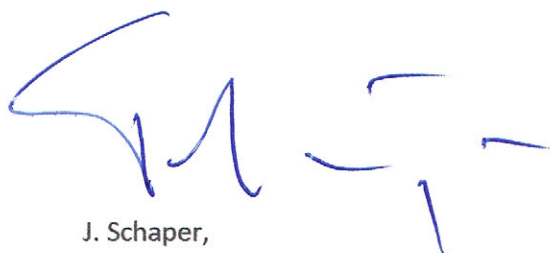
Tot slot

Het Jozefhuis met de regentenkamers zijn niet voor iedereen "terra incognita", maar voor wie na het lezen van al die teksten over Jozefhuis, regentenkamers en Kaap Hoorn Vaarders wel behoefte bestaat aan een ontdekkingsreis, willen we de kamers met de collectie van de Kaap Hoorn Vaarders graag openstellen. Als dat wenselijk is nog voor de vergadering waarin verder gesproken wordt over het museum, maar ook daarna bent u van harte welkom.

Met vriendelijke groet,

K. van Louvezijn,
Voorzitter Stichting Nederlandse Kaap
Hoorn-vaarders.

J. Schaper,
Voorzitter Stichting Stadsherstel
Hoorn.